> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Wakker Dier
Postbus 92024
1090 AA AMSTERDAM

Directoraat-generaal Agro en Natuur
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 15120105

Datum 9 september 2015
Betreft Reactie op brief van 19 juni 2015, Vaderdieren in de vee-industrie

Geachte mevrouw E.,

Met interesse heb ik kennisgenomen van het rapport Vaderdieren in de vee-industrie dat u mij medio juni toestuurde. In het rapport schetst u een beeld van het welzijn van de vaderdieren in de veehouderij en vraagt u mij te werken aan betere welzijnsnormen voor vaderdieren en de NVWA aan te sporen te controleren op het afzonderen van zoekberen en het routinematig onverdoofd nekbreken van hanen. In deze brief geef ik mijn reactie.

Welzijnsnormen en afschaffen van ingrepen
In uw rapport geeft u aan dat de politiek zich op middellange termijn dient in te zetten voor betere huisvesting, afschaffing van onverdoofde pijnlijke ingrepen en in het algemeen voor betere welzijnsnormen voor vaderdieren. U geeft aan dat daarvoor meer controle, onderzoek en transparantie nodig is. U vraagt mij te werken aan betere normen voor vaderdieren.

De huisvestings- en verzorgingsnormen voor vaderdieren zijn vastgelegd in het Besluit houders van dieren. Voor beren en hanen in de vleesvermeerdering zijn er specifieke huisvestings- en verzorgingsnormen, zoals bijvoorbeeld oppervlakte per dier. Voor alle andere vaderdieren gelden de algemene huisvestings- en verzorgingsnormen.
U geeft aan dat welzijnsdeskundigen van Wageningen UR in interviews aangeven dat er onvoldoende bekend is over de specifieke behoefte van vaderdieren, met name zoekberen, en over de mate waarin welzijnsproblemen voorkomen. Daarom zal ik Wageningen UR vragen om in een korte deskstudy de beschikbare wetenschappelijk informatie hierover bijeen te brengen. De resultaten zal ik bespreken met de sectoren.

Uw vraag om afschaffing van ingrepen bij vaderdieren ondersteunt mijn beleid zoals aangegeven in de beleidsbrief dierenwelzijn van 4 oktober 2013 (Vergaderjaar 2013-2014, Kamerstuk 28286, nr. 651) waarin ik aangeef dat het mijn streven is om ingrepen zoveel mogelijk uit te faseren. Met ingang van 1 januari 2015 zijn verschillende in uw rapport genoemde ingrepen bij hanen dan ook niet meer toegestaan. Het betreft het verwijderen van sporen bij hanen in de vleesvermeerderingssector en het dubben van kammen bij bruinbevederde hanen in de legvermeerderingssector. Met ingang van 1 januari 2018 is niet meer toegestaan de snavel bij kippen en kalkoenen (en dus ook hanen) in te korten en

met ingang van 1 januari 2021 het verwijderen van de achterste teen bij hanen in de vleesvermeerderingssector. De sector werkt hard aan deze uitfasering samen met onderzoekers, dierenartsen, veevoederindustrie en andere erfbetreders. Voor de stand van zaken met betrekking tot andere ingrepen verwijs ik u naar de stand van zakenbrief dierenwelzijn van 30 maart 2015 (TK 28286, nr. 799).

In uw rapport benoemt u tevens een aantal specifieke problemen bij pluimvee, zoals het voorkomen van bloedluis bij hanen in de legsector en hongergevoel bij vleeskuiken-ouderdieren. De aanpak van deze vraagstukken is een taak van de houders. Bloedluis is een vervelende aandoening. De sector werkt aan oplossingen, onder andere met biologische bestrijdingsmethoden. Wat betreft het hongergevoel bij vleeskuiken ouderdieren werkt in het kader van de topsector de sector samen met onderzoekers aan een voorstel voor de ontwikkeling van een duurzaam huisvestings- en managementsysteem voor vleeskuiken-ouderdieren. Hongergevoel heeft hierin een plaats.

Controle op welzijnsregelgeving
U vraagt mij de NVWA aan te sporen te controleren op het afzonderen van zoekberen en het routinematig onverdoofd nekbreken van hanen.

Zoekberen
De NVWA doet jaarlijks honderden welzijnsinspecties op varkensbedrijven waarin onder andere gecontroleerd wordt op huisvesting, strooisel en afleidingsmateriaal. Op een aantal van deze bedrijven zijn ook zoekberen aanwezig. In 2014 zijn op de welzijnseisen voor beren vrijwel geen overtredingen aangetroffen. Met de NVWA is naar aanleiding van uw rapport afgesproken dat zij dit jaar bij de controles op varkensbedrijven extra aandacht zullen geven aan de situatie van zoekberen.

Vleeskuiken- en legpluimvee ouderdieren
Met ingang van 1 januari 2015 is de welzijnsregelgeving voor vleeskuiken-ouderdieren van het inmiddels opgeheven Productschap Pluimvee en Eieren overgenomen in het Besluit houders van dieren. Tot 1 januari 2015 controleerde het Productschap, en sindsdien is de controle op de welzijnsregels een taak van de NVWA. Het voornemen is om in 2015 en 2016 alle bedrijven met vleeskuiken-ouderdieren te inspecteren op dierenwelzijn. Eind dit jaar kan de NVWA een voorlopige uitspraak doen over de mate waarin afwijkingen in de huisvesting (zoals bijvoorbeeld het ontbreken van zitstokken) en verzorging van vleeskuiken-ouderdieren zijn geconstateerd.
Bij de NVWA aanpak op pluimvee (betreft zowel vlees- als legpluimvee) is ook het transport, waaronder het vervoer in te kleine of kapotte kratten, een aandachtspunt. Over de handhavingsaanpak op pluimvee heb ik de Tweede Kamer 2 juli 2014 geïnformeerd (TK 33835, nr. 8).

In uw rapport constateert u dat vleeskuikenvaderdieren en leghenvaderdieren op de bedrijven (voortijdig) gedood worden middels het (met de hand) breken van de nek. Ik heb onlangs aan een expertgroep een advies gevraagd hoe dieren op het

primaire bedrijf - indien nodig- het beste gedood kunnen worden. In dit advies zijn eveneens methoden opgenomen voor pluimvee. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in verschillende gewichtsklassen. Zowel EU-regelgeving (VO 1099/2009) als deze expertgroep geven aan dat nekbreken bij licht pluimvee de snelste en meest diervriendelijke methode is. Voor zwaarder pluimvee dienen andere dodingsmethoden te worden gebruikt. Dit advies wordt besproken met de pluimveesector.

Vervolg
De (tussen)resultaten van de in te zetten acties zal ik meenemen in mijn jaarlijkse stand van zaken brief aan de Tweede Kamer over de beleidsbrief dierenwelzijn.

Hoogachtend,

(w.g.)
Sharon A.M. Dijksma
Staatssecretaris van Economische Zaken